

Montaigne

Biografia i Obra:

Michel Eyquem de Montaigne (castell de Montaigne, Perigord, 1533-1592) va ser un pensador i un polític francès del Renaixement. Filòsof escèptic francès, nascut al castell de Montaigne, Périgord. Montaigne va rebre de son pare, que havia participat en les guerres d'Itàlia i hi havia pres contacte amb les idees de l'humanisme, una educació liberal i humanista. Segons explica el mateix Montaigne, el seu pare el va fer viure amb uns pagesos fins a l'edat de tres anys per tal que s'acostumés al més senzill estil de vida, de manera que la primera llengua que va aprendre va ser el gascó, és a dir, l'occità. A l'edat de sis anys, però, el seu pare el va fer tornar al castell, on els seus preceptors es van encarregar de donar-li tota la instrucció en llatí. I no sols l'educació: tot el personal del castell tenia instruccions d'adreçar-se al jove Montaigne en llatí, i no obeir-lo si els parlava en una altra llengua. Va començar a aprendre el francès amb posterioritat, quan va anar al *collège de Guyenne*, a Bordeus, un dels centres de l'humanisme d'aquella ciutat, on també va aprendre grec, retòrica i teatre, i on ja va brillar de seguida tant per la seva desimboltura en les discussions o en els combats retòrics, com pel seu gust pel teatre.

No se sap amb certesa si va ser a Tolosa o a París on va continuar, segurament entre 1546 i 1554, els estudis de dret indispensables per a les seues activitats futures. El 1557, ja el trobem com a conseller a la *Cour des aides* del Perigord, que es reunirà des de llavors al Parlament de Bordeus. Hi exercirà tretze anys, la qual cosa li valdrà unes quantes missions al Parlament de França, i hi va conèixer Étienne de La Boétie, que va ser el gran amic de la seva vida.

Durant l'època de les guerres de religió, Montaigne, catòlic, es va comportar com un moderador, respectat pel catòlic Enric III i també pel protestant Enric IV de França.

A partir del 1578, va patir de litiasi renal. Poc amic de metges i de tractaments, en cercà l'alleujament mitjançant les estades en balnearis i pobles amb aigües termals, motiu que el mogué a emprendre viatges i a relatar-ne el seu dia a dia.

Des del 1580 fins al 1581, va viatjar per França, Alemanya, Àustria, Suïssa i Itàlia. I va escriure un diari detallat en el qual descriu diversos episodis, així com les diferències entre les regions que va visitar. Aquest **Journal de Voyage** (diari de viatge) no va ser publicat, però, fins al 1774.

Mentre era a Roma, el 1581, es va assabentar que havia estat elegit alcalde de Bordeus. El seu pare Pierre Eyquem ja havia exercit aquest càrrec, que Michel de Montaigne va ocupar fins al 1585. Va mirar de moderar les relacions entre catòlics i protestants. Cap a la fi del seu mandat, la pesta va fer estralls a la ciutat.

Quan Enric IV, nou rei, i amb qui ell sempre havia mantingut llaços d'amistat, l'invita a anar a la seva cort com a conseller, rebutjant el paper que va tenir Plató aconsellant el tirà Dionís de Siracusa, declina la generosa invitació: "*No he rebut mai cap bé de la liberalitat dels reis, ni demanat ni merescut, i no he rebut cap pagament dels passos que he fet al seu servei (...)* Sóc, senyor, tan ric com desitge".

Mostra la seva aversió per la violència i pels conflictes fraticides entre catòlics i protestants (també, però, entre güelfs i gibel·lins), que havien començat a matar-se els uns als altres amb l'aparició del Renaixement, decebent així l'esperança que els humanistes hi havien fonamentat. Per a Montaigne, cal evitar la reducció de la complexitat a una mera oposició entre dos, a l'obligació de triar un camp. Cal privilegiar la retirada escèptica com a resposta al fanatisme.

A l'edat de trenta-nou anys, Michel de Montaigne, home de gran erudició i cultura literària, es va retirar a la biblioteca del seu castell per començar una obra que ja no deixaria fins a la mort i que iniciava un nou gènere literari: l'assaig.

La seva obra més coneguda i més influent són els tres volums d'*Éssais [Assaigs]*, publicats entre 1580 i 1588, sent d'ells el fonamental el denominat *Apologia de Ramon Sibiuda*, que va escriure després d'haver llegit les recentment publicades obres de Sext Empíric i haver traduït i comentat la *Theologia naturalis sive liber creaturarum* (Teologia natural o llibre de les criatures) del metge i filòsof català (conegut com Sabunde, Sebonde, Sebond o Sibiuda), que afirmava que l'home pot conèixer per la raó natural totes les veritats religioses. Montaigne sosté decididament la total incapacitat de l'home per conèixer amb certesa i, enfront de l'optimisme renaixentista, s'adhereix a posicions pròpies de l'estoïcisme, l'epicureisme i el pirronisme, sobretot. Adopta com a lema de la seva vida, *Que sais-je* [Què sé jo?], a saber, l'actitud escèptica del savi que dubte de tot i és conscient de les seves limitacions en el conèixer.

Els *Assaigs* estan escrits de manera aparentment desordenada: canvia contínuament de tema i passa d'una idea a una altra en imitació del mateix pensament humà, donant al llibre un to de conversa. Aquest estil pot tenir origen en la manera en què el mateix Montaigne va escriure els assaigs, dictant els seus pensaments en veu alta a un secretari (n'hi hagué tres). Però l'autor ho presenta voluntàriament d'aquesta forma en preferir una organització didàctica que una prosa embullada o una filigrana poètica. Tal com el mateix Montaigne exposa al seu prefaci.

Montaigne se serveix de la seva habilitat retòrica per a implicar el lector, atraient la seva atenció amb una exposició sincera i planera. L'autor aconsegueix de fer l'obra accessible introduint-hi anècdotes, vivències personals i alienes, històries èpiques o passatges exemplars, donant-hi un enfocament educatiu. Els *Assaigs* cultiven alhora el gènere literari i el didàctic.

Els *Assaigs* també inclouen nombroses cites d'autors clàssics, en especial Plutarc i Sèneca. Les cites, tant en vers com en prosa, es presenten sempre en la llengua original (sobretot llatí i grec, però també en francès i italià). Tanmateix, Montaigne no presenta les màximes dels clàssics com una autoritat conclusiva, sinó per complementar les seves pròpies idees i com un element més de reflexió.

Els *Assaigs* han estat i són encara un referent indispensable de la cultura europea. L'influx de les obres de Montaigne va ser considerable entre els anomenats llibertins, i molts autors del s. XVII, entre ells Bacon, Mersenne, Gassendi i Pascal i, sobretot, Descartes, que segurament va tenir present l'escepticisme de Montaigne en la seva recerca d'un criteri de veritat.

(Text extret de diferents Fonts)